

Skamieniałości śladowe w utworach jury środkowej regionu kujawskiego i ich znaczenie dla interpretacji paleośrodowiska

Anna Feldman-Olszewska

Państwowy Instytut Geologiczny

Podczas analizy sedimentologicznej utworów jury środkowej Kujaw, wykonanej na podstawie 15 wierceń, stwierdzono obecność licznych skamieniałości śladowych. Ich identyfikacja może być pomocna przy interpretacji środowiska sedimentacji.

Analizowany materiał obejmował około 800 pojedynczych okazów oraz miejsc masowych nagromadzeń monogatunkowych, pochodzących z przedziału wiekowego aalen-kelowej. Zidentyfikowano 15 ichnorodzajów skamieniałości śladowych, w wielu przypadkach oznaczono również ichnogatunki.

Skamieniałości śladowe wykazują ścisły związek z głębokością zbiornika sedimentacyjnego, charakterem podłoża oraz stopniem natlenienia wód dennych. Na tej podstawie Seilacher A. (1958, 1964) wydzielił 6 ichnofacji czyli zespołów skamieniałości śladowych powtarzających się w czasie i przestrzeni, które bezpośrednio odzwierciedlają warunki środowiska sedimentacji. Następni badacze dodali jeszcze kilka nowych.

Obserwowane w regionie kujawskim skamieniałości śladowe reprezentują 5 ichnofacji związanych wyłącznie ze środowiskiem płytkomorskim:

1. *Skolithos* isp., *Ophiomorpha* isp., *Diplocraterion* isp., *Rosselia* isp., *Bergaueria* isp. i *Palaeophycus* isp. reprezentują ichnofację *Skolithos*.

2. *Chondrites* isp., *Planolites* isp., *Teichichnus* isp., *Terebellina* isp., *Asterosoma* isp. i *Gyrochorte* isp. należą do ichnofacji *Cruiziana*.

3. *Skolithos* isp., *Ophiomorpha* isp. i *Diplocraterion* isp. pojawiające się we wkładkach piaskowcowych, występujących wśród utworów drobnoziarnistych i interpretowanych jako osady sztormowe, zaliczane są do ichnofacji *Arenicolites*.

4. *Diplocraterion* isp., *Spongiomorpha* isp. i *Thalassinoides* isp. mogą być również interpretowane są jako elementy ichnofacji *Glossifungites* (o zwięzłym podłożu).

5. *Chondrites* isp. często występuje jako skamieniałość śladowa powodująca całkowite zbioturbowanie osadu. Ta skamieniałość śladowa jest wyraźnym wskaźnikiem bardzo niskich poziomów tlenowych w wodach dennych. Jej obecność sugeruje, że utwory te powstawały w warunkach dolnych dysaerobowych, na pograniczu z anaerobowymi.